



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 215/07-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. januára 2008 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť R. B., L., zastúpenej advokátom JUDr. S. J., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 176/97 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo R. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 176/97 porušené boli.

2. Okresnému súdu Trnava prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 176/97 konať bez zbytočných prietahov.

3. R. B. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 80 000 Sk (slovom osemdesiattisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Trnava p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trnava j e p o v i n n ý uhradiť R. B. trovy konania v sume 7 492 Sk (slovom sedemtisícštyristodeväťdesiatdva slovenských korún), na účet jej právneho zástupcu, advokáta JUDr. S. J., Advokátska kancelária, B., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti návrhu R. B. n e v y h o v u j e.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 215/07-10 z 21. augusta 2007 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť R. B., L. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 176/97.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľka ako živnostníčka podala pod obchodným menom R. Č., R. N., N., 22. augusta 1997 okresnému súdu žalobu proti Základnej organizácii odborového zväzu K. pri T., a. s., T. (ďalej len „žalovaný“), v ktorej sa domáhala zaplata sumy 180 000 Sk s príslušenstvom spolu so žiadosťou o oslobodenie od súdnych poplatkov. Vec je vedená okresným súdom pod sp. zn. 15 C 176/97.

V sťažnosti sťažovateľka argumentovala nasledovne: „1. Konanie pred Okresným súdom v Trnave sa týka žaloby o zaplatenie sumy 180 000,-Sk s príslušenstvom, ktorú si sťažovateľka uplatňuje v súvislosti s porušením povinností žalovaným, ktoré mu vyplývajú z dohody uzavretej dňa 4.4.1996, nie je zložitá a tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

2. Správanie sťažovateľky možno počas celej doby označeného konania hodnotiť ako aktívne a súčinné, v dôsledku čoho neprispelo k zdlhávosti konania. Mám za to, že správanie sťažovateľky nevykazuje znaky, ktoré by mali byť v jej neprospech pri posudzovaní zbytočných prietáhov v tomto konaní.

3. Pokiaľ ide o postup Okresného súdu v Trnave v posudzovanom konaní, z analýzy dosiaľ vykonaných úkonov vyplýva, že súd bol v spore sťažovateľky málo činný. Za všetko hovorí fakt, že do dnešného dňa, takmer 10 rokov po podaní žaloby, spis sa stále nachádza v agende súdu.

Okresný súd v Trnave po začatí konania dňa 22.08.1997 do 24.8.2000 vykonával úkony, avšak od 24.8.2000 do 29.3.2007 t.j. počas 6-tich rokov a 7-mich mesiacov dochádzalo len k presúvaniu veci medzi sudcami, t.j. súd bol úplne nečinný, konal neefektívne a nevyužíval možnosti dané mu procesnými predpismi. Fakt, že v predmetnej veci okresný súd určité úkony vykonal, nemôže sám o sebe vylúčiť existenciu zbytočných prietáhov v konaní. “

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhla ústavnému súdu, aby vo veci rozhodol nálezom, v ktorom by vyslovil porušenie jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 100 000 Sk a zaviazal okresný súd k úhrade trov konania v sume 11 238 Sk.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril okresný súd prostredníctvom svojho predsedu listom sp. zn. Spr. 1125/07 z 1. októbra 2007 doručeným ústavnému súdu 9. októbra 2007, ktorý obsahoval podrobnú chronológiu vykonaných procesných úkonov a okrem iného sa v ňom uvádza: „Právna zložitost' prejednávanej veci spočívala v zistení právnej subjektivity odporcu a následne preukázania pasívnej legitímácie odporcu, resp. čo sa týka aj samotného označenia odporcu, nakoľko sama

navrhovateľka pri označení odporcu uvádzala viacero týchto odporcov a nevedela súdu následne preukázať právnu subjektivitu označeného odporcu: Základná organizácia odborového zväzu K. a.s., T. Ďalej súd poukazuje na tú skutočnosť, že aj zo strany MV SR prišli rozdielne informácie ohľadne existencie zápisu takéhoto subjektu v evidencii odborových organizácií podľa zákona č. 300/1990, nakoľko podľa niektorých informácií takýto subjekt bol evidovaný a podľa informácie zo dňa 13.10.2006 takýto subjekt nebol na MV SR v zmysle predmetného zákona evidovaný. Čo sa týka hodnotenia skutkovej zložitosti sporu v prejednávanej veci ide o skutkovo náročnejšiu vec v tom smere, že bude potrebné v prejednávanej veci preukázať skutočnosti ohľadne realizovania predmetnej dohody zo dňa 04.04.1996.“

V závere vyjadrenia je vyslovený názor, že „sťažovateľka v predmetnej veci taktiež prispela k prieťahom v prejednávanej veci, a to tým, že na začiatku konania nevedela presne uviesť žalovaný subjekt a následne nepredložila súdu listinné doklady preukazujúce právnu subjektivitu označeného odporcu“.

V liste tiež predseda okresného súdu oznámil, že súhlasí s prerokovaním sťažnosti bez nariadenia ústneho pojednávania.

Na uvedené stanovisko okresného súdu reagovala na základe výzvy ústavného súdu sťažovateľka, ktorá vo svojom vyjadrení doručenom ústavnému súdu 8. novembra 2007 poukázala predovšetkým na to, že „Okresný súd síce úkony vykonával, ale v podstate išlo vždy len o úkony procesného charakteru, vo veci samej doposiaľ nenastal nijaký pokrok. To malo za následok, že spor trvá už viac ako 10 rokov a pojednávanie je po prvýkrát vytýčené až na 22.11.2007“. Vo vyjadrení tiež uviedla, že na ústnom prerokovaní sťažnosti netrvá.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami, ako aj s obsahom súdneho spisu okresného súdu týkajúceho sa posudzovaného konania dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Ústavný súd z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci:

Dňa 22. augusta 1997 sťažovateľka podala žalobu o zaplatenie sumy 180 000 Sk s príslušenstvom proti žalovanému a súčasne požiadala o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov.

Dňa 7. novembra 1997 okresný súd pre účely zistenia majetkových pomerov sťažovateľky požiadal o poskytnutie podkladov:

- Okresný úrad Nitra (podklady predložil 13. novembra a 17. novembra 1997),
- Mestský úrad Nitra (podklady predložil 17. novembra 1997),
- Sociálnu poisťovňu, pobočka Nitra (podklady predložila 10. novembra 1997),
- Daňový úrad I Nitra (podklady predložil 20. novembra 1997).

Dňa 7. novembra 1997 okresný súd vyzval sťažovateľku na vyplnenie a potvrdenie tlačiva – Potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch na oslobodenie od súdnych poplatkov a na ustanovenie zástupcu v právnej veci (ďalej len „potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch“), ktoré sťažovateľka predložila 19. novembra 1997.

Dňa 26. mája 1998 okresný súd požiadal Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“) o oznámenie skutočnosti, či sa žalovaný nachádza v evidencii odborových a zamestnávateľských organizácií (odpoveď bola doručená 4. júna 1998).

Dňa 28. mája 1998 sa na okresnom súde uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo rozhodnuté uznesením o zastavení konania, z dôvodu „že navrhovateľkou označený odporca nemá právnu subjektivitu“.

Dňa 23. júla 1998 sťažovateľka podala proti uzneseniu z 28. mája 1998 odvolanie a súčasne predložila „zmenu označenia žalovaného a rozšírenie žaloby“.

Dňa 3. novembra 1998 okresný súd požiadal ministerstvo vnútra o oznámenie skutočností týkajúcich sa právnej subjektivity žalovaného (odpoveď bola doručená 18. novembra 1998).

Dňa 24. novembra 1998 okresný súd predložil spisový materiál spolu s odvolaním sťažovateľky Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“).

Dňa 31. marca 1999 krajský súd uznesenie okresného súdu z 28. mája 1998 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (spisový materiál bol okresnému súdu vrátený 7. mája 1999).

Dňa 17. mája 1999 sťažovateľka predložila okresnému súdu návrh na vydanie predbežného opatrenia, návrh na vstup ďalších žalovaných do konania a „*Návrh na spojenie do jednej veci so spisom 15C 176/97*“.

Dňa 29. júna 1999 požiadal okresný súd:

- Daňový úrad Dubnica nad Váhom o poskytnutie podkladov na účely zistenia majetkových pomerov sťažovateľky (6. júla 1999 bolo oznámené, že požadované podklady mu nemôže poskytnúť).
- ministerstvo vnútra o poskytnutie údajov o trvalom pobyte sťažovateľky (požadované údaje boli oznámené 8. júla 1999),
- Obecný úrad L. o oznámenie údajov na účely zistenia majetkových pomerov sťažovateľky (požadované údaje boli oznámené 8. júla 1999).

Dňa 29. júla 1999 okresný súd uskutočnil „*informatívny výsluch*“ sťažovateľky, v rámci ktorého sťažovateľka upresnila svoje označenie, žalobu, petit návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, ako aj svoje majetkové a osobné pomery.

Dňa 30. júla 1999 sťažovateľka opätovne predložila okresnému súdu vyplnené a potvrdené potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch.

Dňa 27. augusta 1999 okresný súd uznesením rozhodol o zamietnutí návrhu na nariadenie predbežného opatrenia a o nepriznaní oslobodenia od platenia súdnych poplatkov.

Dňa 6. apríla 2000 okresný súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie určeného súdneho poplatku s poučením o možnosti zastavenia konania.

Dňa 20. júla 2000 okresný súd uskutočnil pojednávanie, na ktorom uznesením rozhodol o zastavení konania z dôvodu neuhradenia súdneho poplatku sťažovateľkou.

Dňa 30. augusta 2000 podala sťažovateľka proti uzneseniu z 20. júla 2000 odvolanie a súčasne uhradila určený súdny poplatok.

Dňa 19. februára 2001 okresný súd uznesením rozhodol o zrušení uznesenia z 20. júla 2000 (zásielka okresného súdu obsahujúca uznesenie adresovaná sťažovateľke bola vrátená späť s uvedením „*adresát odsťahovaný bez udania adresy*“).

Dňa 27. marca 2001 okresný súd požiadal register obyvateľov Slovenskej republiky o oznámenie údajov o trvalom pobyte sťažovateľky (požadované údaje boli oznámené 2. apríla 2001).

Dňa 1. februára 2002 okresný súd požiadal ministerstvo vnútra o oznámenie údajov týkajúcich sa právnej subjektivity žalovaného (požadované údaje boli oznámené 25. februára 2002).

Dňa 6. februára 2004 okresný súd zaslal uznesenie z 19. februára 2001 žalovanému (zásielka bola okresnému súdu vrátená s uvedením „*adresát neznámy*“).

Dňa 6. februára 2004 okresný súd požiadal ministerstvo vnútra o oznámenie údajov týkajúcich sa právnej subjektivity žalovaného (požadované údaje boli oznámené 11. marca 2004).

Dňa 29. septembra 2006 okresný súd požiadal ministerstvo vnútra o oznámenie údajov týkajúcich sa právnej subjektivity žalovaného (požadované údaje boli oznámené 18. októbra 2006).

Dňa 21. decembra 2006 okresný súd požiadal ministerstvo vnútra o oznámenie údajov týkajúcich sa právnej subjektivity žalovaného (požadované údaje boli oznámené 24. januára 2007).

Dňa 29. marca 2007 okresný súd vyzval sťažovateľku, aby oznámila, či trvá na podanom návrhu, ako aj ďalšie skutočnosti „*v zmysle rozhodnutia Krajského súdu v Trnave zo dňa 31.03.1999, č.k. 16Co 339/98-37*“ (zásielka bola vrátená 13. apríla 2007 s označením „*adresát neznámy*“, 20. apríla 2007 okresný súd zopakoval pokus o doručenie na ďalšiu adresu – zásielka bola vrátená 2. mája 2007 s označením „*adresát požiadal o doposielanie*“ a s uvedením aktuálnej adresy sťažovateľky, 4. mája 2007 okresný súd opäť zopakoval pokus o doručenie zásielky – zásielka bola sťažovateľke doručená 14. mája 2007).

Dňa 24. mája 2007 právny zástupca sťažovateľky predložil okresnému súdu plnú moc a nazrel do spisového materiálu.

Dňa 4. júna 2007 sťažovateľka predložila okresnému súdu svoje vyjadrenie k výzve z 29. marca 2007.

Dňa 19. júna 2007 okresný súd vyzval sťažovateľku, aby „*odpovedala na výzvu súdu zo dňa 29.03.2007, a teda preukázala pasívnu legitimitáciu odporcu v prejednávanej*

veci“, na ktorú reagovala sťažovateľka 29. júna 2007 a oznámila okresnému súdu, že sa jej požadované skutočnosti nepodarilo zistiť vzhľadom na „nečinnosť“ Odborového zväzu K., B., „zastrešujúceho“ žalovaného.

Dňa 19. júla 2007 okresný súd vyzval Odborový zväz K., B., na oznámenie skutočností týkajúcich sa právnej subjektivity žalovaného (požadované skutočnosti boli oznámené 25. júla 2007).

Dňa 8. augusta 2007 okresný súd určil termín pojednávania na 22. november 2007 a požiadal Odborový zväz K., B., o oznámenie údajov týkajúcich právnej subjektivity žalovaného (odpoveď bola predložená 6. septembra 2007).

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov, ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

„Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (IV. ÚS 253/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni uvedený stav právnej neistoty.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Samosudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci. Tieto tri kritéria zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prejednanie záležitosti súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

1. Pokiaľ ide o zložitost' veci ústavný súd konštatuje, že namietané konanie, ktorého predmetom je žaloba s'ťažovateľky o zaplatenie sumy 180 000 Sk s príslušenstvom (z dôvodu „*dohody*“ uzavretej medzi s'ťažovateľkou a žalovaným), nemožno hodnotiť ako právne zložitú. Charakter predmetu konania podľa názoru ústavného súdu nevykazuje zložitost' ani z hľadiska potreby zisťovania faktického stavu. Náročnejším momentom v predmetnom konaní bolo však overovanie pasívnej legitimácie žalovaného ako účastníka konania, ktoré malo istý vplyv na doterajší priebeh konania, avšak treba povedať, že tento sa javí ako nepatrný v porovnaní so súvislými obdobiami nečinnosti okresného súdu (pozri bod 3).

2. Ústavný súd skúmajúc správanie sťažovateľky zistil skutočnosti, ktoré treba kvalifikovať ako jej pasivitu, tieto sa však výraznejšou mierou neprejavili na spomalení postupu okresného súdu pri prerokúvaní uvedenej právnej veci.

Ide o skutočnosť neuhradenia súdneho poplatku sťažovateľkou po vydaní uznesenia okresného súdu, ktorým jej oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal (sťažovateľka tento poplatok uhradila až po zastavení konania z dôvodu jeho neuhradenia). Takisto nemožno opomenúť skutočnosť, že sťažovateľka sťažila v dvoch prípadoch plynulé doručovanie písomnosti, pretože okresný súd vôbec neinformovala o zmene svojej aktuálnej adresy pre potreby doručovania písomnosti.

Odhliadnuc od uvedeného možno v ostatnom správanie sťažovateľky hodnotiť ako aktívne a súčinnosť.

3. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu.

Ústavný súd konštatuje, že posudzované konanie je poznačené početnými obdobiami súvislej nečinnosti okresného súdu, v ktorých okresný súd nevykonával žiaden úkon bez existencie zákonnej prekážky. Uvedené obdobia sa premietli do zbytočných priet'ahov v konaní, ktoré trvali celkovo viac ako 6 rokov (takmer 80 mesiacov).

V prvom rade ide o obdobie od 19. novembra 1997, keď sťažovateľka predložila okresnému súdu potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch, až do 26. mája 1998, keď okresný súd požiadal ministerstvo vnútra o oznámenie skutočností týkajúcich sa právnej subjektivity žalovaného (nečinnosť okresného súdu takmer 6 mesiacov).

Nečinnosťou okresného súdu je poznačené aj obdobie od 12. októbra 1999, keď nadobudlo právoplatnosť uznesenie okresného súdu z 27. augusta 1999 až do 6. apríla 2000, keď okresný súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie určeného súdneho poplatku (obdobie takmer 6 mesiacov). Rovnako to platí o období od 30. augusta 2000, keď sťažovateľka podala odvolanie proti uzneseniu o zastavení konania a zaplatila určený súdny poplatok, až

do 19. februára 2001, keď okresný súd rozhodol o zrušení uznesenia o zastavení konania (obdobie 5 mesiacov).

Nečinnosť v trvaní 10 mesiacov vykazuje obdobie od 2. apríla 2001, keď boli okresnému súdu oznámené údaje o trvalom pobyte sťažovateľky, do 1. februára 2002, keď okresný súd požiadal ministerstvo vnútra o oznámenie údajov týkajúcich sa právnej subjektivity žalovaného.

Medzi najrozsiahlejšie obdobia nečinnosti patrí jednak obdobie od 25. februára 2002, keď boli okresnému súdu oznámené údaje týkajúce sa právnej subjektivity žalovaného, do 6. februára 2004, keď okresný súd požiadal ministerstvo vnútra o oznámenie údajov týkajúcich sa právnej subjektivity žalovaného (obdobie 23 mesiacov), ako aj obdobie od 11. marca 2004, keď boli okresnému súdu oznámené údaje o právnej subjektivite žalovaného, až do 29. septembra 2006, keď okresný súd opätovne požiadal ministerstvo vnútra o oznámenie uvedených údajov (obdobie 30 mesiacov).

Z petitu podanej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka žiada ústavný súd aj o vyslovenie porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru v predmetnom konaní pred okresným súdom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si už pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, z tohto dôvodu v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, III. ÚS 109/07).

Vzhľadom na uvedené rozsiahle obdobia nečinnosti okresného súdu nemožno takmer desať rokov trvajúcu dobu konania vedeného okresným súdom bez rozhodnutia vo veci považovať za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2

ústavy ani za primeranú podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené práva sťažovateľky boli porušené (1. bod výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, prikázal mu, aby konal vo veci bez zbytočných prietahov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia súdu vo svojej veci (2. bod výroku nálezu).

III.

Sťažovateľka v sťažnosti žiadala aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 100 000 Sk a v tejto súvislosti uviedla: *„Napadnuté prietahy v konaní Okresného súdu v Trnave u sťažovateľky vyvolali psychický stav neistoty a očakávania, ako bude vo veci rozhodnuté, ako aj či bude v prípade jej úspechu vo veci možné ešte uspokojenie jej pohľadávky. Prietahmi v konaní sa neustále zvyšuje neistota sťažovateľky a znižuje pravdepodobnosť, že uplatnená pohľadávka bude v budúcnosti uspokojená.*

Vzhľadom na vyššie uvedené ako aj na to, že vec nie je v štádiu, v ktorom by bolo možné predpokladať jej skoré právoplatné skončenie, považujem priznanie primeraného finančného zadosťučinenia podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde za odôvodnené.“

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Pretože porušenie základného práva sťažovateľky, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie (obdobne III. ÚS 142/06).

Ústavný súd priznal v tomto prípade finančné zadosťučinenie v sume 80 000 Sk (3. bod výroku nálezu), ktorá podľa jeho názoru zohľadňuje predmet, charakter a dobu posudzovaného konania, dĺžku zbytočných prietahov v konaní a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu sťažovateľky, ako aj okolnosti týkajúce sa správania sťažovateľky v predmetnom konaní.

Sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadala, aby jej ústavný súd priznal náhradu trov konania pred ústavným súdom v sume 11 238 Sk, ktorú vyčíslila ako trovy právneho zastúpenia za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, písomné podanie vo veci – sťažnosť, vyjadrenie k stanovisku okresného súdu).

Pri stanovení výšky priznanej náhrady trov právneho zastúpenia sťažovateľky vychádzal ústavný súd z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“) s tým, že predmet konania pred ústavným súdom (konanie o sťažnosti v zmysle čl. 127 ústavy) je v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je nezameniteľný s primeraným finančným zadosťučinením alebo s hodnotou predmetu sporu, o ktorom sa koná pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 129/03, III. ÚS 11/05, III. ÚS 142/06).

Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v roku 2007 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 2 970 Sk a hodnota režijného paušálu je 178 Sk.

Sťažovateľke v danom prípade ústavný súd priznal náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom v súlade s uvedenými ustanoveniami vyhlášky č. 655/2004 Z. z. za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2007 (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, písomné podanie vo veci – sťažnosť), teda 2 x 2970 Sk a 2 x 178 Sk + 1196 Sk (DPH), spolu 7492 Sk.

Ústavný súd teda priznal sťažovateľke podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde náhradu trov právneho zastúpenia v sume 7 492 Sk (4. bod výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. januára 2008